



'Niet de sterkste wint, maar de slimste en degene die zich aanpast'

Agrosector moet samen met mkb en industrie aan de slag om de kansen vanuit biobased economy te verzilveren

Toon Wagemans (56), directeur accountancy bij Accon Avm adviseurs en accountants, houdt zijn klanten uit de agrosector graag een spiegel voor en focust op duurzaamheid en biobased economy. Samenwerking met partijen uit andere sectoren is een must. Wagemans: 'Agrarische ondernemers maak van je kostenpost een opbrengstpost. Er is veel meer samen te doen dan we tot nu toe denken.'

Auteur: Ruud Jacobs

Biobased economy? Volgens ons aller Wikipedia is er in Nederland sinds 2005 aandacht voor deze ooit door Juan Enriquez en Rodrigo Martine geïntroduceerde term. Biomassa afkomstig van planten, algen en resten uit natuur en industrie worden in de biobased economy gebruikt als groene grondstof voor chemie, materialen en energie. En niet geheel onbelangrijk: de transitie naar een biobased economy zorgt voor innovaties

en economische kansen. Zeker ook voor de individuele agrarische ondernemers, zo verkondigt een bijzonder enthousiaste en gedreven Wagemans. 'Agrarische ondernemers zijn vandaag de dag al heel actief in de weer met alle facetten van biobased economy. Er leven veel ideeën rondom biobased economy, zowel wat betreft gewasveredeling, genetica, gezond voedsel, verantwoord met grondstoffen en afval

omgaan, als met het creëren van nieuwe mogelijkheden. Een groot aantal synthetische stoffen kan worden vervangen door inhoudsstoffen uit agroproducten. Maar veel initiatieven zijn versnipperd, omdat ondernemers te veel kennis, kunde en ook vraagstukken binnenskamers houden en problemen zelf willen oplossen. En dat is jammer. Goede ondernemers brengen synergie tot stand. *Zij realiseren zich lang niet altijd, dat zij*



Toon Wagemans

ondernemers in de nabije omgeving die werkzaam zijn in de maak- en voedingsindustrie. Zo ontstaat er, vaak onverwacht, een mooie dynamiek tussen agro, mkb en de industrie. Ook zie ik meer samenwerking tussen de plantaardige en dierlijke sectoren. Mijn advies aan ondernemers: creëer een link met anderen, het liefst kleinere partners, in en buiten de kolom.'

Voeten op de grond

Volgens Wagemans is nú het ideale moment om van start te gaan. 'Het bedrijfsleven staat te popelen om te investeren, de wetenschap deelt kennis met iedereen die het kan toepassen en overheden zijn op het gebied van biobased economy net even minder zuinig met subsidies en stimuleringsmaatregelen dan elders. Kansen genoeg dus.' Belangrijk is wel, aldus Wagemans, dat deelnemende partijen met beide voeten op de grond blijven staan en gebruikmaken van elkaars sterke kanten. 'Innovatiekracht moet samengaan met nuchter boerenverstand. De kracht van de agrosector – 'boerenslimheid en nuchterheid' – moet je combineren met de koopmansgeest van het mkb. Als ondernemer moet je trots zijn op wat je doet en de hele agrosector doet dat nog te weinig. Ondernemers moeten hun ziel en zaligheid in het karakter van het product stoppen. Maak er een verhaal bij en trek de wazige schim af; je hebt niks te verbergen.'

met dezelfde issues bezig zijn. Duurzaamheid is een voorwaarde bij de ontwikkeling van biobased economy. Richt daar de focus op.'

Partners

Wagemans is momenteel betrokken bij enkele zogeheten biobased trajecten van cliënten. 'We boeken daarbij vooruitgang in denken door er de juiste mensen bij te betrekken. Vaak zijn dit

Samenwerking

Uit de samenwerking met andere sectoren kunnen verdienmodellen en totaalconcepten ontstaan, zo verkondigt Wagemans met verve. 'Renderend en toekomstgericht. Het is de kunst om de juiste mensen – de voorlopers in de sector – erbij te betrekken. Vaak zijn dit er maar enkele, mede in verband met de vertrouwelijkheid van het nieuwe idee. Het gaat om de juiste setting.' Volgens Wagemans is het verrassend te zien hoeveel mensen er al bezig zijn om meer uit hun product te halen. 'Maar er is nog veel meer samen

Biobased economy is een economie die gebaseerd is op het zo efficiënt mogelijk gebruikmaken van gewassen en biomassa voor voeding, veevoer, materialen, chemicaliën, energie en brandstof. In Nederland is het Centre for Biobased Economy (www.cbbe.nl) opgericht. De focus van het CBBE ligt op kennistransitie tussen de 'groene' onderwijsinstellingen, bedrijven en andere kennisinstellingen.

te doen en ook haalbaar, als mensen er de focus op richten. Niet alleen samenwerken met vakgenoten, maar bijvoorbeeld boomkwekers met machinefabrikanten en met de levensmiddelenindustrie. Op micro- en macroniveau met elkaar sparren om verder te komen. Belangrijk is dat er nieuwe ideeën komen. Succes ontstaat vaak dicht bij huis. De samenwerking moet als een attitude vanuit de ondernemers zelf komen. Overheid en belangenverenigingen moeten ondersteunen. Dat alles moet nu een vervolg krijgen: op een andere manier een nieuw onderwerp aanpakken. Wij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de doorontwikkeling van de sector door iets op gang te brengen en iets te doen aan de toekomst.'

'De belangrijkste factor in het geheel is de ondernemer zelf'

Duurzaamheid

Een belangrijke rol hierbij is zeker ook weggelegd voor de zakelijk-financieel adviseurs, zo laat Wagemans weten. 'In de besprekingen over bedrijfsstrategie dient biobased economy en ook duurzaamheid nadrukkelijk op de agenda te staan. Ik ben er voor de volle 100 procent van overtuigd dat duurzaamheid steeds belangrijker wordt. De maatschappij eist het. In de investeringsplannen voor de bank dient dit thema, net

Gedicht Toon Wagemans, geschreven in zijn eindpaper *'Familiebedrijven in de agribusiness; mijn rol als commissaris: kracht of macht?'* tijdens de NCD-Nyenrode Commissarissencyclus:

Kracht of macht?

Kracht geeft energie

Macht kost energie

Kracht creëert uitdagingen

Macht geeft irritatie

Mijn kracht is wilskracht!



als het onderwerp afzet, een prominente plek te krijgen. Voor dienstverleners geldt bovendien dat ze een beter zicht hebben op de wereld buiten de sector dan puur agrarisch georiënteerde organisaties. Zowel 'mijn' organisatie als een willekeurige bank heeft opdrachtgevers in mkb, grootbedrijf en agro. Dan is de rol van 'makelaar' tussen agrarische producent, kennisinstituten en maakindustrie een logische. De kracht zit in het leggen van verbindingen.'

Slimste winst

Voor Wagemans staat als een paal boven water dat we met z'n allen aan de vooravond staan van een economie die is gebaseerd op biologische grond- en brandstoffen en die zo veel mogelijk materiaal hergebruikt, een biobased, circulaire economie. En de huidige crisis dan? 'Die vormt een ideale voedingsbodem voor een versnelling hiervan. De belangrijkste factor in het geheel is de ondernemer zelf. Studeer, praat met anderen en leer van de fouten die al zijn gemaakt. Wielen opnieuw uitvinden is niet nodig, kennis delen wel, zoals dat op alle terreinen van agrarisch ondernemerschap al generaties lang gebeurt. Mensen die het vermogen hebben om te veranderen, hebben de toekomst. Niet de sterkste winst, maar de slimste en degene die zich aanpast.'



Toon Wagemans

Toon Wagemans is directeur accountancy bij accon avm adviseurs en accountants, een landelijk opererend kantoor voor het mkb, de agrosector en de zorg- en medische sector met 50 vestigingen verspreid over Nederland.